

Regeringens proposition

1986/87:140

med förslag om nya regler för uttag av egenavgifter och för pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

Prop.
1986/87:140

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 9 april 1987.

På regeringens vägnar

Anna-Greta Leijon

Bengt Lindqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att socialavgifter i form av egenavgifter inte skall beräknas på inkomst av jordbruksfastighet, om de intäkter som är hänförliga till egenverksamhet på fastigheten uppgår till högst 15 000 kr. Inkomsten skall då inte heller vara pensionsgrundande.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1988 men tillämpas också på inkomst som åtnjutits under år 1987. Den enskilde skall dock på begäran medges att hittillsvarande regler fortfarande skall tillämpas för hans del för år 1987.

Lagförslagen i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: lagrådsremissen (s. 4), lagrådets yttrande (s. 30) och föredragande statsrådets ställningstagande till lagrådets synpunkter (s. 32).

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslaget måste därför läsa alla tre delarna.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

3 §²

Med *inkomst av annat förvärvsarbete* avses

a) inkomst av här i riket bedriven rörelse;

b) inkomst av här belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade:

c) ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil; samt

d) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;

allt i den mån inkomsten inte enligt 2 § är att hänföra till inkomst av anställning.

Till inkomst som avses i första stycket a) och b) räknas även sådan inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet, som enligt punkt 13 av anvisningarna till 32 § eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370) taxeras hos försäkrad, om den försäkrade varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning.

Har inkomst som avses i första stycket a) eller b) inte uppgått till 1 000 kronor för år, tas den inte i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättningen från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 1 000 kronor.

En jordbruksfastighet skall inte anses brukad av en försäkrad som har del i intäkter av egenverksamhet på fastigheten, om dessa intäkter sammanlagt uppgår till högst 15 000 kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas första gången i fråga om pensionsgrundande inkomst för år 1987.

2. Äldre föreskrifter tillämpas dock vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst för år 1987 för den som gör framställning om det i sin allmänna självdeklaration vid 1988 års taxering.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1984:671.

Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

5 §¹

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från ersättning för arbete för någon annans räkning, om ersättningen från denne under året inte uppgått till 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte om ersättningen utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

Vid bestämmande av underlaget för avgift enligt 1 § 1 och 5–7 skall bortses från inkomst av här belägen jordbruksfastighet, om fastigheten på grund av bestämmelsen i 11 kap. 3 § fjärde stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring inte är att anse som brukad av den försäkrade.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall vidare bortses från inkomst som avses i 11 kap. 3 § första stycket d) lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall vidare bortses från inkomst som avses i 11 kap. 3 § första stycket d) lagen om allmän försäkring.

Vid beräkningen av inkomst av annat förvärvsarbete gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 11 kap. 4 § lagen om allmän försäkring.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas första gången i fråga om egenavgifter som beräknas på grundval av 1988 års taxering.

2. Äldre föreskrifter tillämpas dock i fråga om egenavgifter för år 1987 för den som i sin allmänna självdeklaration vid 1988 års taxering har framställt begäran enligt punkt 2 ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1987:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

¹ Senaste lydelse 1984:670.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1987

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsrådet Sigurdson

Lagrådsremiss med förslag om nya regler för uttag av egenavgifter och för pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

1 Inledning

Genom beslut av regeringen den 26 juni 1986 fick riksförsäkringsverket i uppdrag att utreda vissa frågor angående egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för ägare av jordbruksfastighet. Riksförsäkringsverket avlämnade i december 1986 rapporten Översyn av reglerna om egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för jordbrukare.

Till protokollet i detta ärende bör fogas dels som *bilaga 1* en i rapporten intagen redogörelse för gällande rätt, dels som *bilaga 2* verkets sammanfattning av sitt förslag.

Utredningsuppdraget har genomförts i samråd med riksskatteverket och Lantbrukarnas riksförbund. Riksskatteverket och riksförbundet har därefter avgett samrådsyttranden som bifogats rapporten. Till rapporten har också fogats en av SHIO-Familjeföretagen till riksförsäkringsverket ingiven skrivelse rörande bl. a. frågor som uppdraget avsett. Samrådsyttrandena och skrivelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

2 Allmän motivering

2.1 Behovet av ändrade regler

I skilda sammanhang har under lång tid framhållits att det gällande regelsystemet för uttag av egenavgifter på inkomster av jordbruksfastighet har konsekvenser som framstår som otillfredsställande. Dessa konsekvenser har kommit att uppmärksammas främst beträffande jordbruksfastigheter med skogstillgångar. Problemet är emellertid inte specifikt för skogsinkomster utan sammanhänger i princip med hur alla slag av förvärvsinkomster och andra inkomster från jordbruksfastigheter behandlas när underlag för socialförsäkringsförmåner och socialavgifter skall bestämmas.

Avgörande för hur jordbruksinkomster skall behandlas i socialförsäk-

rings- och socialavgiftshänseende är om jordbruksfastigheten är att anse som brukad av den försäkrade enligt 11 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL. Om fastigheten inte har brukats av den försäkrade är inkomsten därav inte förmåns- eller avgiftsgrundande. Inkomsten betraktas då inte som inkomst av förvärvsarbete. Har däremot fastigheten brukats av den försäkrade under inkomståret utgör hela den vid den statliga taxeringen bestämda nettointäkten av fastigheten underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete än anställning och därmed också underlag för beräkning av socialavgifter i form av egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen.

Sedan lång tid tillbaka har begreppet brukande vid tillämpningen av 11 kap. 3 § AFL getts en vid tolkning i vissa situationer. Bakom denna praxis torde framför allt ligga ett behov av att av administrativa skäl generellt kunna knyta an till inkomsttaxeringens uppgifter om inkomstförhållandena i förvärvskällan. Praxis har utvecklats därhän, att också mycket begränsade intäkter som jordbrukets ägare haft av ett smärre arbete i egen regi på fastigheten regelmässigt leder till att fastigheten anses brukad. Som exempel kan nämnas att en tillfällig försäljning i egen regi av växtprodukter för ett mindre belopp torde räcka för att anse fastigheten brukad av den försäkrade. I sådant fall kommer såväl små som stora fastighetsinkomster i form av arrenden, upplåtelse av avverkningsrätt o. d. att ingå i inkomsten av annat förvärvsarbete och bli avgifts- och förmånsgrundande. Detta brukar kallas för smittoeffekten.

Svårigheter att avgöra om en jordbruksfastighet har brukats av den försäkrade kan föreligga också i fall då fastigheten ägs gemensamt av flera personer och bara någon eller några av dessa deltar i arbetet där. I dessa situationer torde tillämpningen oftast ha inneburit att en aktiv delägare anses ha brukat fastigheten för passiv delägars räkning. En passiv delägare i en brukad fastighet påförs i sådana fall de egenavgifter som anknyter till den pensionsgrundande inkomsten men däremot inte de som följer av sjukpenninggrundande inkomst.

De här berörda frågorna i samband med brukanderegeln har varit kända länge. Synpunkter på och önskemål om ändring av innebörden i begreppet brukande har förts fram i många sammanhang. En omläggning av avgiftsuttaget så att begreppet brukande skulle svara mot enbart faktiskt brukande förordades av virkesförsörjningsutredningen i betänkandet (SOU 1981:81) Skogsindustrins virkesförsörjning. Denna utredning utarbetade dock inget förslag i frågan. Det framgår också av remissyttranden över betänkandet att en sådan lösning som förordades skulle förutsätta en allsidig genomgång av problemen på framför allt avgifts- och förmånsvidan. Någon utredning med här antydd inriktning mot avgiftsbegränsning har inte kommit till stånd.

I 1986 års kompletteringsproposition (prop. 1985/86:150 bil. 1 s.23) tog chefen för finansdepartementet upp frågan om betydelsen av reglerna om egenavgifterna när det gäller att överväga åtgärder för att öka virkesutbudet inom den svenska skogsnäringen. Därvid framhölls att en översyn av reglerna skulle göras.

I riksförsäkringsverkets rapport föreslås att egenavgifter inte skall tas ut

på inkomst av jordbruksfastighet, om de intäkter som är hänförliga till eget arbete på fastigheten inte överstiger ett halvt basbelopp. Inkomsten skall i sådant fall inte heller vara pensionsgrundande. Verket föreslår vidare att intäkter som uppburits av ägare eller delägare av jordbruksfastighet, vilka inte utfört eget arbete på fastigheten (passiva delägare), inte skall vara förmåns- och avgiftsgrundande. Slutligen föreslås att inte heller passiva rörelseidkares inkomster skall vara förmåns- eller avgiftsgrundande.

Som jag inledningsvis nämnt har riksförsäkringsverkets utredningsarbete genomförts i samråd med riksskatteverket (RSV) och Lantbrukarnas riksförbund (LRF). I arbetet har riksförsäkringsverket vidare haft kontakter med SHIO-Familjeföretagen (numera benämnt Småföretagens Riksorganisation).

RSV har inget att erinra mot riksförsäkringsverkets förslag. LRF anser att beloppsgränsen mellan brukande och icke-brukande borde gå vid ett basbelopp. LRF tillstyrker emellertid riksförsäkringsverkets förslag med hänvisning till att en höjning av gränsen till ett basbelopp bedöms medföra alltför stora kostnader för staten. SHIO-Familjeföretagen är positiv till riksförsäkringsverkets förslag men framhåller att de problem på området som finns för jordbrukare är likartade även för rörelseidkare. Organisationen anser det ändamålsenligt att ha en beloppsanknuten definition också när det gäller att avgöra om en rörelse skall anses bedriven eller ej.

För egen del vill jag anföra följande. Jag anser det angeläget att på grundval av riksförsäkringsverkets rapport och yttrandena över den nu försöka lösa vissa problem med uttaget av egenavgifter på jordbruksinkomster. Detta bör ske genom att underlätta för såväl enskilda som myndigheter att i förväg bedöma effekterna av avgiftsreglerna. En lösning på problemen bör enligt min mening inte få innebära något avsteg från huvudprinciperna för socialförsäkringen. Det är inte möjligt att i detta sammanhang och på det underlag som finns ta upp socialavgiftsfrågor av övergripande natur. De ändringsförslag som bör diskuteras nu gäller åtgärder av begränsad räckvidd för ett speciellt område, nämligen egenavgifter och socialförsäkringsförmåner för jordbruksinkomster.

Inriktningen på inkomst av jordbruksfastighet är angelägen också på grund av avgiftsreglernas betydelse för skogsägares benägenhet att avverka skog. Från olika håll har framförts att avgiftsbestämmelserna och deras tillämpning har en direkt avverkningshämmande effekt och på så sätt begränsar virkestillförseln till den svenska skogsindustrin.

Jag vill här förutskicka att jag finner att riksförsäkringsverkets förslag om en avgränsning och ett klargörande i anslutning till begreppet brukande av jordbruksfastighet bör kunna godtas som en lämplig väg att lösa problem som sammanhänger med den s. k. smittoeffekten. Jag ansluter mig väsentligen till verkets förslag i den nu nämnda delen och behandlar i det följande förslaget närmare.

Vad gäller riksförsäkringsverkets förslag om att undanta passiva jordbrukares och rörelseidkares inkomster i avgifts- och förmånshänseende vill jag anföra följande. Riksförsäkringsverket har framhållit att samägande via dödsbon eller på annat sätt är utbrett inom förvärvskällan jordbruksfastighet och att det därvid ofta förekommer att fastigheten brukas av en

delägare medan de övriga är passiva delägare. Verket anför att i sådana situationer en delägare som inte bidragit med eget arbete på fastigheten enligt rådande praxis blir ansedd som brukare (passiv sådan). Han kommer i åtnjutande av pensionsgrundande inkomst utan någon utförd arbetsprestation och debiteras pensionsanknutna egenavgifter.

Verket anser att det – såväl från mera allmänna utgångspunkter som med hänsyn till den antagna avverkningshämmande effekten – finns skäl att ifrågasätta konsekvenserna av den regeltolkning i fråga om passivt brukande som bygger på att den passive delägaren utför ett brukande genom en ställföreträdare.

För egen del vill jag notera att regeringsrätten i ett par domar under hösten 1986 (se bl. a. RÅ 1986 ref. 120) har avgjort frågor om pensionsgrundande inkomst för passiv delägarers inkomst av jordbruksfastighet. Därvid har regeringsrätten konstaterat att det av förarbetena till lagstiftningen om allmän försäkring (prop. 1959:100 s. 90) framgår att det med inkomst av jordbruksfastighet som brukas av den försäkrade åsyftas ett brukande av fastighetsägaren själv. Vidare har regeringsrätten, likaledes under hänvisning till förarbetena, påpekat att man inte kan tala om inkomst av förvärvsarbete om den försäkrade bara har haft inkomst av sådant slag som exempelvis arrende för utarrenderad fastighet, ersättning för upplåtelse av avverkningsrätt till skog, av grustäkt och av rätt till jakt och fiske samt hyra för uthyrd lägenhet; sådana inkomster förutsätter nämligen ingen eller ringa arbetsinsats av den som uppbär inkomsten. Regeringsrättens avgöranden har gällt situationer då en delägare av jordbruksfastighet genom arrendeavtal upplåtit sin fastighetsdel till andra delägare som tillsammans hade brukat fastigheten. Eftersom den som upplåtit sin fastighetsdel inte själv deltagit i brukandet har regeringsrätten funnit att denne inte kunde anses ha brukat fastigheten i den mening som avses i 11 kap. 3 § första stycket b) AFL. Sådana inkomster som det var fråga om skulle därför inte utgöra underlag vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. – Som konsekvens av avgörandena skall socialavgifter i form av egenavgifter inte tas ut i dessa fall.

Tydligt är att regeringsrätten inte ansett sig kunna godta någon allmän princip om att en passiv delägare skall anses ha brukat fastigheten genom ställföreträdare så snart en annan delägare har varit aktiv brukare på fastigheten. Detta innebär att de tillämpliga myndigheterna måste göra en mera nyanserad bedömning utifrån de föreliggande omständigheterna i det särskilda fallet än vad som många gånger torde ha skett i tidigare praxis.

Enligt min mening har regeringsrättens avgöranden bidragit till att klargöra rättsläget vad beträffar pensionsgrundande inkomst och egenavgifter vid vissa typer av passivt delägarskap i jordbruksfastighet. Det finns också andra situationer där inte sällan frågor om passiva delägarers förmåns- och avgiftsförhållanden aktualiseras. Riksförsäkringsverkets rapport går emellertid inte närmare in på de olika gränsdragningsfrågor som kan uppstå i praktiken. Istället går verkets förslag i nu förevarande hänseende ut på att genom en mindre jämkning av ordalydelsen i 11 kap. 3 § AFL och motivuttalanden i anslutning därtill ge uttryck för att en passiv delägare av jordbruksfastighet över huvud taget inte skall kunna få pensionsgrundande

inkomst eller påföras egenavgifter enbart som följd av att någon annan delägare har varit aktivt verksam på fastigheten. Verkets förslag innefattar härutöver – som en konsekvens av ståndpunkten beträffande passiva delägare av jordbruksfastighet – en motsvarande lösning beträffande passiva rörelseidkare.

Jag är för egen del inte beredd att på förevarande underlag lägga fram förslag till generell lagreglering i enlighet med vad riksförsäkringsverket har förordat beträffande passiva delägare och rörelseidkare. Det finns anledning att ytterligare överväga dessa frågor och därvid bl. a. undersöka om man kan finna en ordning som är enklare från administrativa utgångspunkter.

2.2 Avgiftsgrundande inkomst av jordbruksfastighet

Mitt förslag: Inkomst av jordbruksfastighet skall inte föranleda egenavgifter om intäkterna av egenverksamhet på fastigheten är små. För att uppnå detta införs en lagregel som anger att en jordbruksfastighet anses brukad av den försäkrade endast om intäkterna av egenverksamhet på fastigheten överstiger 15 000 kr.

Riksförsäkringsverkets förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Skälen för mitt förslag: Avgörande för hur jordbruksinkomster skall behandlas i socialförsäkrings- och socialavgiftshänseende är om jordbruksfastigheten är att anse som brukad av den försäkrade enligt 11 kap. 3 § AFL. När fastigheten inte brukats av den försäkrade är inkomsten därav inte förmåns- och avgiftsgrundande. Den betraktas då inte som inkomst av förvärvsarbete. Har däremot fastigheten eller del därav brukats under någon del av inkomståret utgör hela den taxerade nettointäkten av fastigheten underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete än anställning och därmed också underlag för beräkning av socialavgifter i form av egenavgifter.

Begreppet brukande är inte definierat i lagtext, utan innebörden har istället fastlagts genom domstolspraxis. Praxis har sedan början av sextiotalet inneburit att också mycket begränsade intäkter som jordbruksfastighetens ägare haft av ett arbete i egen regi regelmässigt leder till att fastigheten anses som brukad. I sådana fall kommer såväl stora som små fastighetsinkomster i form av arrenden, upplåtelse av avverkningsrätt o. d. att ingå i inkomsten av annat förvärvsarbete och bli förmåns- och avgiftsgrundande, den s. k. smittoeffekten.

Rådande praxis kan alltså leda till att även blygsamma intäkter av egenregiverksamhet drar med sig att stora intäkter av exempelvis en upplåtelse av en avverkningsrätt (rotpostförsäljning) avgiftsbeläggs. Som ett ytterlighetsfall har i några sammanhang nämnts ett avgörande år 1982. En person hade sålt två får till ett nettovärde av 118 kr. Inkomsten av försäljningen var den enda brukarinkomsten. Övriga fastighetsinkomster, 32 065 kr., avsåg rotpostförsäljning och arrende. Försäljningen av fåren

medförde att fastigheten ansågs brukad och egenavgifter debiterades på hela nettointäkten. Avgifterna uppgick till sammanlagt 9 211 kr. Om fären inte sålts hade fastigheten inte ansetts som brukad och några egenavgifter hade då inte debiterats.

Det kan alltså konstateras att reglerna så som de har kommit att tillämpas inte i alla delar ger tillfredställande resultat. För att avhjälpa detta krävs enligt min mening att lagstiftningen ändras. Det är väsentligt att reglerna är så utformade att deras verkningar kan förutses. Vidare bör eftersträvas att reglerna verkar neutralt så att t. ex. egenverksamhet inom jordbruket inte missgynnas. Samtidigt bör man, som riksförsäkringsverket anfört, hålla regelsystemets trygghetsaspekt i minnet och se till att socialförsäkringens finansiering inte försvagas. Några avvikelser från huvudlinjerna i socialförsäkringens uppbyggnad bör inte göras. Det principiella sambandet mellan förmåner och avgifter bör bibehållas. Den lösning som väljs måste självfallet vara administrativt hanterbar för de berörda myndigheterna.

Med väsentligen de utgångspunkter jag nu nämnt har riksförsäkringsverket i sin rapport närmare diskuterat fyra olika alternativ till lösning på de beskrivna problemen.

1. Inkomster från rotpostförsäljning undantas helt från avgiftsunderlag för egenavgifter.
2. Den enskilde medges valfrihet att själv bestämma huruvida intäkter från försäljning av rotposter skall ingå i avgiftsunderlaget eller inte.
3. En jordbruksfastighet anses vara brukad, och inkomsten därav avgiftsgrundande, först om de faktiska brukarinkomsterna uppgår till en viss andel av den totala bruttointkomsten av fastigheten.
4. En jordbruksfastighet anses vara brukad och inkomsten avgiftsgrundande endast om bruttointäkten av eget arbete överstiger ett visst belopp som anknutits till gällande basbelopp.

Riksförsäkringsverket nämner även det i olika sammanhang framförda förslaget om en återgång till de regler som gällde före år 1982 beträffande basbeloppsavdrag vid beräkning av tilläggspensionsavgiften. Ett återinförande av basbeloppsavdrag skulle emellertid enligt verkets mening få en mera generell räckvidd och kräva en mer allsidig utredning än som kunnat göras i detta sammanhang. Jag delar verkets uppfattning att det i detta sammanhang inte finns underlag att pröva denna väg.

Verkets diskussion av de uppräknade alternativen utmynnar i att verket inte kan förorda något av de tre första alternativen. Jag delar riksförsäkringsverkets uppfattning att inget av dessa alternativ i erforderlig utsträckning tillgodoser de grundläggande synpunkter som måste beaktas.

Jag anser sålunda att det är väsentligt att slå vakt om den generella uppbyggnaden av socialförsäkringssystemet. Särreglering för en grupp avgiftsskyldiga eller för vissa inkomster bör i görligaste mån undvikas. Det skydd som socialförsäkringen erbjuder bör inte heller få styras av den försäkrades egna, eventuellt kortsiktiga, ekonomiska motiv.

Enligt min uppfattning måste vidare administrativa hänsyn tillåtas vara tungt vägande vid val av lösning. Sålunda skulle ett undantagande av rotpostintäkter från avgiftsunderlagen för egenavgifter medföra ett icke

oväsentligt merarbete för de lokala skattemyndigheterna. Rotpostintäkter finns redovisade i uppskattningsvis 30–50% av jordbruksdeklarationerna. Den beräkning av pensionsgrundande inkomst (PGI-beräkning) som görs med utgångspunkt i uppgifterna i självdeklarationen sker för närvarande huvudsakligen maskinellt. Ett undantagande av rotpostintäkter skulle innebära att deklarationer med sådana inkomster fick behandlas manuellt, eftersom en utbrytning av rotpostintäkter vid PGI-beräkningen i flertalet fall skulle kräva komplicerade kostnads- och avdragsproportioneringar. Det går inte att komma ifrån dessa proportioneringsproblem genom schablonregler för förhållandet mellan kostnader hänförliga till brukar- resp. icke-brukarintäkter. Över huvud taget måste undvikas att skapa regler som medför väsentligt merarbete för de handläggande myndigheterna och som skulle motverka de förenklingssträvanden som på senare år präglat skatteförvaltningen.

Jag delar därför riksförsäkringsverkets uppfattning att den lämpligaste lösningen är att införa en undantagsreglering, som medger en viss verksamhet i egen regi på jordbruksfastigheten och mindre intäkter därav utan att detta skall medföra att inkomsten av fastigheten blir avgifts- och förmånsgrundande. Med denna lösning bör en regel skapas som innebär att en jordbruksfastighet skall anses brukad bara om intäkterna av egenverksamhet uppgår till ett visst i förväg angivet belopp.

Genom en sådan reglering skall ägare av jordbruksfastighet kunna ha mindre intäkter av fastigheten, exempelvis av försäljning av röjningsvirke, utan att fastigheten i socialförsäkringslagstiftningens mening skall anses som brukad. Man uppnår en begränsning av egenverksamhetens smittoeffekt på andra fastighetsinkomster, såsom intäkter av rotpostförsäljning o. d.

Mitt förslag syftar inte till annan förändring i förhållande till nuläget än att lagstiftningen skall ange vad som krävs av egenregiverksamhet för att en jordbruksfastighet skall anses brukad. Av de skäl jag anfört i det föregående (avsnitt 2.1) förordar jag inte att någon ny lagreglering införs som därutöver leder till ändrat brukandebegrepp. I fall då en fastighet har flera delägare kan därför beloppsgränsen för intäkter av egenregiverksamhet komma att tillämpas för brukningsenheten. Samtidigt skall dock – mot bakgrund av de förut nämnda regeringsrättsavgörandena – framhållas att frågor om brukande skall anses ha skett genom ställföreträdare bör prövas mindre schablonmässigt än tidigare.

Som riksförsäkringsverket framhållit bör man vid avgränsningen av brukandebegreppet ta fasta på intäkternas storlek. Om avseende istället skulle fästas t. ex. vid nettointäkten (intäkter minus kostnader) skulle fördelningen av vid taxeringen redovisade kostnader på olika delar av verksamheten kunna bli avgörande för om fastigheten behandlas som brukad eller ej. Nettointäkten är också beroende av den skattemässiga prövningen av olika avdragsyrkanden. Skulle brukandefrågan avgöras på grundval av nettointäkten skulle grunden för bedömningen huruvida brukande föreligger eller ej kunna ryckas undan i efterhand. Möjligheten för den försäkrade att göra en riktig bedömning av konsekvenserna av sitt handlande minskar därmed. Sådana problem uppstår inte om istället intäkterna är styrande för bedömningen.

Även med den av mig förordade lösningen uppkommer tröskeeffekter. Dessa torde dock mildras något genom att intäkterna av egenverksamhet utgör norm för att avgöra om fastigheten brukats eller ej. Eftersom nettointäkten av fastigheten fortfarande skall ligga till grund för beräkning av avgifterna, kan tröskeeffekten variera beroende på hur stora avdrag för kostnader som redovisats i jordbruket. Någon väsentlig skillnad gentemot nu gällande regler uppnås dock inte.

Trots nackdelen av en viss tröskeeffekt anser jag att en fast beloppsgräns är att föredra framför en rörlig gräns. Med en fast beloppsgräns vet den enskilde i förväg att en viss storlek på intäkter hänförliga till egenverksamhet får konsekvensen att jordbruksfastigheten anses antingen brukad eller icke brukad. Den beloppsgräns som bör vara bestämmande för om en jordbruksfastighet skall anses brukad eller ej bör bestämmas till ett fast belopp. Jag föreslår att gränsen sätts till 15 000 kr.

Vid intäkter av denna storleksordning uppkommer vanligen kostnader i förvärvskällan. Nettointäkten torde vid denna nivå vanligtvis uppgå till mellan 6 000 och 8 000 kr. Beloppsgränsen 15 000 kr. ansluter därför i stort sett till gällande regler på förmånssidan, där rätt till sjukpenning föreligger först när den sjukpenninggrundande inkomsten uppgår till 6 000 kr. Under sådana omständigheter blir det inte lika motiverat att strikt upprätthålla sambandet mellan avgifter och förmåner. Jag återkommer i det följande (avsnitt 2.3) till frågan om sambandet mellan förmåner och avgifter.

Med beloppsgränsen 15 000 kr. kommer ett tämligen stort antal jordbruk att undantas från avgiftsskyldigheten. Ändringen i fråga om avgiftsskyldigheten bör kunna ge en stimulans till ökad skogsavverkning för den grupp av skogsägare (ca 1/3 av alla) som inte bor på fastigheten och som har sin huvudsakliga försörjning av tjänsteinkomster eller rörelseinkomster.

Sammanfattningsvis bedömer jag att mitt förslag till undantagsreglering ger en godtagbar lösning av vissa socialavgiftsproblem vid mindre egenverksamhet. De principiella och praktiska nackdelarna med den föreslagna ordningen är enligt min mening begränsade. Mitt förslag föranleder ändring i 11 kap. 3 § AFL och 3 kap. 5 § socialavgiftslagen.

2.3 Inverkan i förmånshänseende

Mitt förslag: Inkomst av jordbruksfastighet, som inte skall föranleda egenavgifter på grund av att intäkterna av egenverksamhet på fastigheten inte överstiger 15 000 kr., skall inte heller vara pensionsgrundande.

Riksförsäkringsverkets förslag: Överensstämmer med mitt.

Skälen för mitt förslag: Inom socialförsäkringssystemet finns ett principiellt kollektivt samband mellan förmåner och avgifter. Om vissa inkomster av jordbruksfastighet undantas från avgiftsplikt får man överväga i vad mån detta bör ges återverkningar på socialförsäkringens förmånssida.

Riksförsäkringsverket har funnit att en begränsning av avgiftsskyldigheten bör leda till att underlaget för beräkning av tilläggspension begränsas i motsvarande mån. Jag ansluter mig till verkets bedömning. Således bör, med utgångspunkt i vad jag föreslagit i det föregående, den som ett visst år redovisar intäkter av egenregiverksamhet om högst 15 000 kr. inte för det året få tillgodoräkna sig någon pensionsgrundande inkomst. Vad jag har anfört i det föregående (avsnitt 2.2) beträffande tillämpningen av beloppsgränsen i vissa fall då jordbruksfastighet har flera delägare bör gälla på motsvarande sätt vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Beträffande inverkan på förmåner från arbetsskadeförsäkringen och sjukpenningförsäkringen är förutsättningarna annorlunda. Inom arbetsskadeförsäkringen är den grundläggande principen att allt förvärvsarbete omfattas av försäkringen. Att under vissa förutsättningar undanta jordbruksarbete skulle därför strida mot grundkonstruktionen. Dessutom skulle det många gånger vara praktiskt ogörligt att t. ex. i samband med en skada avgöra om den inträffat i sådant förvärvsarbete som omfattas av försäkringen eller ej.

I fråga om sjukpenningförsäkringen skulle visserligen den försäkrade kunna kompensera en begränsning i förmånsrätten genom att teckna en frivillig sjukpenningförsäkring enligt 21 kap. AFL eller höja en redan tecknad sådan försäkring. Det är emellertid när det gäller sjukpenningförsäkringen inte praktiskt hanterligt med ett undantagande av visst arbete på jordbruksfastighet från försäkringen. För denna ståndpunkt har riksförsäkringsverket åberopat ett flertal skäl. Viktigast är enligt min mening att den sjukpenninggrundande inkomsten baseras på en framtidsbedömning av *inkomsten* av jordbruket, medan avgörande för om avgiftsplikt skall föreligga blir i efterhand konstaterade *intäkter*. Skulle en uppskattning av framtida intäkter få betydelse för den sjukpenninggrundande inkomsten blev effekten att ett nytt slags bedömningar fördes in i sjukförsäkringen. Dessa skulle bl. a. förutsätta att personalen vid de allmänna försäkringskassorna hade kunskaper om jord- och skogsbruk och hade goda insikter i taxeringsförfarandet.

Det är, som jag tidigare framhållit, betydelsefullt att socialförsäkringens regler utformas så att socialförsäkringens skydd inte urholkas, att effekterna av reglerna går att förutse och att reglerna är lätta att administrera. På grund härav och med hänsyn till vad jag tidigare sagt bör den begränsning av egenavgifterna som jag förordat inte föranleda någon annan begränsning på socialförsäkringens förmånssida än beträffande underlaget för beräkning av tilläggspension.

Mitt förslag: De nya bestämmelserna om egenavgifter och pensionsgrundande inkomst bör träda i kraft den 1 januari 1988 men ges tillämpning på 1987 års inkomst. En försäkrad skall dock på begäran medges att hittillsvarande bestämmelser i avgifts- och förmåns-hänseende skall tillämpas för hans del för år 1987.

Riksförsäkringsverkets förslag: Överensstämmer med mitt fränsett att verket inte föreslagit någon möjlighet för den enskilde försäkrade att beträffande inkomst som hänför sig till år 1987 begära tillämpning av nu gällande regler.

Skälen för mitt förslag: Av administrativa skäl bör sådana ändringar i avgifts- och förmånsreglerna som jag har föreslagit i det föregående genomföras vid ett kalenderårsskifte. De nya bestämmelserna bör därför träda i kraft den 1 januari 1988. Med hänsyn till det angelägna i att den nya ordningen kan få genomslag snarast möjligt anser jag emellertid att bestämmelserna bör tillämpas också på 1987 års inkomst eller (om beskattningsåret avviker från kalenderåret) på inkomst som anses ha åtnjutits under år 1987. Jag beaktar därvid att den reglering i sak som föreslås väsentligen får anses vara av gynnande karaktär för den enskilde.

Bland de försäkrade som omfattas av de avsedda bestämmelserna kan det emellertid finnas personer för vilka den nya ordningen innebär viss begränsning av praktisk betydelse i möjligheten att förvärva pensionspoäng inom tillägspensioneringen. Jag tänker närmast på äldre personer som är verksamma på jordbruksfastighet i blygsam omfattning men som räknar med t.ex. en rotpostintäkt såsom underlag för pensionsgrundande inkomst. Med hänsyn till sådana fall anser jag att det bör finnas en valmöjlighet för den enskilde beträffande tillämpningen av de nya reglerna på 1987 års inkomst. Mitt förslag innebär att den som önskar att jordbruksinkomst som hänför sig till år 1987 inte skall omfattas av de nya reglerna skall kunna begära detta i sin allmänna självdeklaration som lämnas år 1988. Om sådan begäran sker skall egenavgifter beräknas och pensionsgrundande inkomst bestämmas för år 1987 med tillämpning av hittillsvarande bestämmelser.

3 Administrativa effekter m. m.

I likhet med vad som nu gäller medger de föreslagna bestämmelserna att taxeringen till statlig inkomstskatt kan läggas till grund för avgiftsberäkningen. Från RSV:s sida har framhållits att det därför inte behövs några ändringar i befintliga datarutiner.

Riksförsäkringsverket måste i egenskap av tillsynsmyndighet bl. a. beträffande beräkningen av pensionsgrundande inkomst vidta vissa förberedelser för ett genomförande av förslaget. Sålunda måste informationsmaterial till de lokala skattemyndigheterna tas fram under år 1987. Vidare måste

vissa avsnitt i verkets allmänna råd om beräkning av pensionsgrundande inkomst och underlag för egenavgifter omarbetas inför 1988 års taxering.

Ur administrativ synvinkel torde den föreslagna ordningen inte föranleda några större problem vare sig för försäkringskassorna eller för skattemyndigheterna. Någon längre förberedelse tid för genomförandet behövs inte. Rutinerna för behandling av jordbruksdeklarationer synes inte heller behöva ändras.

Min bedömning är att ett genomförande av förslaget inte medför några kostnader i administrativt hänseende.

Förslaget innebär att det allmänna får vidkännas inkomstbortfall i form av icke debiterade egenavgifter. Någon statistik utvisande hur många jordbrukare som ligger på olika inkomstnivåer finns dock inte att tillgå. De kostnadsberäkningar som riksförsäkringsverket har gjort är därför grundade på befintligt statistiskt material, som tagits fram i samråd med statistiska centralbyrån. Byrån har även bistått med råd om beräkningsmetoder. I beräkningsmetoderna finns dock, enligt verket, osäkerhetsmoment. Ett sådant är att uppgifterna grundats på taxerade nettointäkter av jordbruksfastighet eftersom det inte finns någon statistik avseende intäkterna. För att få en uppfattning om hur stort inkomstfallet skulle bli om intäkter under ett halvt resp. ett basbelopp undantogs från uttag av egenavgifter, har det därför varit nödvändigt att i beräkningarna införa antaganden om exempelvis kostnadsnivån vid de olika inkomstlagen i förvärvskällan jordbruksfastighet.

Riksförsäkringsverkets beräkningar, gjorda i enlighet med dessa förutsättningar, visar att förslaget om att en jordbruksfastighet inte skall anses brukad om intäkterna av eget arbete inte överstiger en viss nivå, föranleder ett inkomstbortfall för det allmänna vid beloppsgränsen ett halvt basbelopp på ca 26 milj. kr. per år, räknat på 1984 års förhållanden. För år 1987 antar verket att kostnadseffekten motsvarar ca 30 milj. kr. Ca 50 000 jordbruk brukade av fysiska personer, omfattas då av förslaget.

Mitt förslag för med sig ett inkomstbortfall som är något större än det nu nämnda. Mot inkomstbortfallet får emellertid ställas besparingar och inkomstökningar på andra områden.

Ett undantagande av intäkter från avgiftsplikt innebär att motsvarande pensionsförmåner bortfaller till den del intäkterna ligger inom gränserna för vad som kan tillgodoräknas som pensionsgrundande inkomst. Denna effekt uppstår först på något längre sikt. Vidare bortfaller vid inkomsttaxeringen det avdrag för debiterade egenavgifter som den enskilde har rätt att göra vid taxeringen, varav följer att den taxerade inkomsten blir högre. Samhällets skatteintäkter ökar därigenom i någon mån.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag har anfört har inom socialdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

11 kap. 3 §

I paragrafen regleras vad som avses med inkomst av annat förvärvsarbete vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. Enligt första stycket b) omfattas inkomst av en här i riket belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade.

I paragrafen har förts in ett nytt fjärde stycke som avgränsar det brukandebegrepp som används i första stycket b). Ett brukande i socialförsäkringslagstiftningens mening skall anses föreligga endast om intäkterna av egenverksamhet på jordbruksfastigheten överstiger 15 000 kr.

I flertalet fall framgår av jordbruksbilagan till självdeklarationen om egenverksamhet förekommit på fastigheten. Detta är fallet när såsom intäkter redovisats exempelvis intäkter av försäljning av liv- och slaktdjur, produkter av fjäderläskötsel, potatis, rotfrukter och trädgårdsprodukter, fisk och vilt, sten, torv, grus, av den försäkrade själv avverkad skog, intäkter av körslor som inte utgör inkomst av anställning samt av övriga binärningar som inte utgör inkomst av anställning.

Redovisas intäkter av jordbruksfastighet på deklarationsblankett J2 kan vid beräkningen av intäkterna av egenverksamhet hänsyn behöva tas till balansposten "utgående varufordringar".

I fråga om en jordbruksfastighet med flera delägare avses den nya avgränsningsregeln innebära att fastigheten anses brukad av ägarna om de sammanlagda intäkterna av egenverksamhet överstiger 15 000 kr. Som framhållits i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.1) införs inga särskilda regler beträffande passiva delägare. Hänsyn får i tillämpningen tas till att passiva delägare inte utan vidare kan antas ha brukat fastigheten genom ställföreträdare.

Avgörande för om brukande föreligger skall vara om intäkterna av egenverksamhet överstiger 15 000 kr. Till skillnad från riksförsäkringsverkets förslag innehåller lagförslaget inte några regler om jämkning av beloppsgränsen för fall då räkenskapsåret (beskattningsåret) inte omfattar 12 månader. Önskemålet att ha en entydig och lättillämpad gräns har här fått bli avgörande.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

3 kap. 5 §

Avgiftsunderlag för egenavgifterna anges i 3 kap. 4 § socialavgiftslagen. Det finns två underlag för debitering av egenavgifter. Underlaget för debitering av folkpensions-, tilläggspensions- och delpensionsavgiften samt löneavgift enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift knyter an till den pensionsgrundande inkomsten av annat förvärvsarbete. Övriga egenavgifter beräknas däremot på ett underlag som knyter an till beräkningen av

sjukpenninggrundande inkomst, vilken sker på grundval av den försäkrades inkomst av eget arbete.

Av den ändring i brukandebegreppet som nu föreslås i 11 kap. 3 § AFL och den koppling till denna paragraf som finns i 3 kap. 4 § andra stycket socialavgiftslagen kommer att följa att de pensionsanknutna avgifterna och den allmänna löneavgiften beräknas först när intäkterna av egenverksamhet på jordbruksfastighet överstiger 15 000 kr. Såsom framgått av den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3) skall ändringen beträffande brukandebegreppet inte få genomslag på sjukpenningförsäkringens och arbetsskade-försäkringens förmånssida. Den skall däremot slå igenom vid beräkning för uttag av de sjukpenninganknutna egenavgifterna. Lagtekniskt sker detta genom ett tillägg i 3 kap. 5 § socialavgiftslagen. I ett nytt andra stycke har angetts att underlaget för sjukförsäkringsavgift, barnomsorgsavgift, arbetsskadeavgift och arbetarskyddsavgift skall bestämmas med bortseende från inkomst av jordbruksfastighet om fastigheten enligt den nya regeln i 11 kap. 3 § fjärde stycket AFL inte skall anses som brukad av den försäkrade. Detta innebär att den som utför eget arbete på jordbruksfastighet inte skall betala sjukpenninganknutna egenavgifter på inkomsten av detta arbete, under förutsättning att intäkterna av egenverksamheten på fastigheten uppgår till högst 15 000 kr. I fall då flera delägare själva arbetat på jordbruksfastighet får avseende fästas vid de totala intäkterna av egenverksamheten. För en delägare som inte själv deltagit i fastighetens brukande följer liksom hittills av 3 kap. 4 § och hänvisningen där till 3 kap. 2 § AFL att beräkning inte skall ske av sjukpenninganknutna egenavgifter.

I paragrafens tredje stycke har gjorts en redaktionell följdändring.

6 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter.

7 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Nuvarande regler beträffande egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

1 Gällande rätt

1.1 Avgiftssidan

De grundläggande bestämmelserna om socialavgifter finns i lagen (1981:691) om socialavgifter, socialavgiftslagen. Vissa bestämmelser i lagen är tillämpliga även på den allmänna löneavgiften enligt lagen (1982:423) om allmän löneavgift.

Den som är försäkrad enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL., och har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning skall betala socialavgifter i form av egenavgifter (med egenavgift avses i det följande även den allmänna löneavgiften). Dessa avgifter beräknas och uppbärs som skatt enligt bestämmelser i uppbördslagen (1953:272), UBL.

Den lokala skattemyndigheten debiterar egenavgifterna preliminärt i samband med debiteringen av preliminär B-skatt. Den slutliga avräkningen sker genom skattemyndighetens försorg samtidigt med den slutliga skatten (25 och 27 §§ UBL). Egenavgifterna är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen.

Underlaget för beräkning av sjukförsäkrings-, barnomsorgs-, arbetsskade- och arbetarskyddsavgiften knyter an till sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 3 kap. 2 § AFL. Härmed avses den årliga inkomst som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få av eget arbete.

Underlaget för debitering av folkpensions-, tillägspensions- och delpensionsavgiften samt den allmänna löneavgiften knyter an till pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 11 kap. 3 § AFL. Härmed avses, av intresse i detta sammanhang, inkomst av jordbruksfastighet som brukas av den försäkrade.

I det övervägande antalet fall överensstämmer de båda avgiftsunderlagen. Det är alltså fråga om inkomster genom eget arbete av här i riket brukad jordbruksfastighet. I dessa fall debiteras samtliga egenavgifter med ledning av den vid taxeringen till statlig inkomstskatt fastställda nettoinkomsten.

I vissa särskilda fall är inkomst av jordbruksfastighet endast pensionsgrundande. En delägare i en jordbruksfastighet får sin inkomst härav pensionsgrundande även om inte han – utan de övriga delägarna – utför arbete på den. Inkomsten är däremot inte sjukpenninggrundande. Skälet härtill är att det inte är fråga om inkomst av eget arbete. Detsamma gäller för passiva delägare i bedriven rörelse. I dessa fall skall delägaren i jordbruksfastigheten eller rörelsen debiteras endast de fyra egenavgifter som anknyter till den pensionsgrundande inkomsten, nämligen folkpensionsavgiften, tillägspensionsavgiften, delpensionsavgiften och den allmänna löneavgiften. Dessa avgifter utgör under år 1986 sammanlagt 21,95% av avgiftsunderlaget.

De sammanlagda egenavgifterna (inkl. allmän löneavgift) uppgår f. n. (1986) till 34,25% av avgiftsunderlaget.

Någon maximeringsregel liknande den på förmånssidan, enligt vilken förmånerna baseras på inkomster understigande 7,5 gånger basbeloppet, finns inte vad gäller underlag för egenavgifter. Egenavgifter beräknas dock inte för år efter det då den försäkrade fyllt 65 år. Avgifter beräknas inte heller då avgiftsunderlaget understiger 1 000 kr. Enligt lagen (1983:1055) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift i Norrbottens län gäller särskilda regler för vissa i lagen angivna försäkrade.

1.2 Förmånssidan

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är den årliga inkomst i pengar eller naturaförmåner, i form av kost, bostad eller bil, som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete (3 kap. 2 § AFL). SGI fastställs av försäkringskassan. Vid SGI-beräkningen bortses från inkomst som överstiger 7,5 gånger basbeloppet. Inkomst av brukad jordbruksfastighet (minst 1 000 kr) kan genom likställighetsavtal "föras över" till inkomst av anställning.

Pensionsgrundande inkomst (PGI) beräknas på inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete. Med inkomst av annat förvärvsarbete avses bl. a. inkomst av här belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade (11 kap. 3 § AFL). PGI-beräkningen sker hos lokala skattemyndigheten med utgångspunkt i den till statlig taxering fastställda nettointäkten av jordbruksfastigheten, vilket medför att kapitalinkomster och även andra naturaförmåner än kost, bostad eller bil redovisade i jordbruksfastigheten blir pensionsgrundande. PGI beräknas endast på inkomst mellan ett och 7,5 gånger basbeloppet.

1.3 Brukad jordbruksfastighet

Begreppet brukad jordbruksfastighet finns inte definierat i lagtext, utan här har praxis givit vägledning.

För att inkomst av jordbruksfastighet skall grunda pensionsrätt krävs att fastigheten eller del därav brukats under någon del av inkomståret. Om så är fallet medräknas all inkomst av fastigheten.

I regel framgår av jordbruksbilagan om fastigheten är brukad under året. Detta är förhållandet när såsom bruttointäkter redovisats inkomster av försäljning av slakt- eller livdjur, jordbruks- eller trädgårdsprodukter, fisk och vilt, sten, torv, grus samt av den försäkrade själv eller i hans regi avverkad skog.

I fråga om jordbruksfastighet med skogstillgångar på vilken jordbruk i egentlig mening inte bedrivs kan det ibland vara svårt att avgöra om jordbruksfastigheten brukas eller inte.

Redovisas som enda inkomst köpeskilling vid upplåtelse av avverkningsrätt till skog eller av s. k. leveransrotköp anses brukande inte föreligga. Brukande anses inte heller föreligga när ägaren själv endast bekostat utstämpling eller utfört kulturarbete i skogen (återplantering). Arbetet är

att anse som ett led i normal förvaltning av det i fastigheten nedlagda kapitalet. Inkomst av jordbruksfastighet skall heller inte betraktas som inkomst av förvärvsarbete när den enbart utgör förmögensavkastning. Som exempel kan anges de fall då den försäkrade uppburit inkomst endast i form av arrende, uttag från skogskonto, ersättning för upplåtelse av avverkningsrätt till skog, upplåtelse av rätt till grustäkt, upplåtelse av rätt till jakt eller fiske eller taxerats för nyttjanderätt av egen bostad.

Om brukandeinkomster redovisas tillsammans med kapitalinkomster är hela jordbrukets netto förmäns- och avgiftsgrundande.

Detta innebär alltså att även till beskattning återförda belopp på grund av uttag från skogskonto som ursprungligen härrör från rotpostförsäljning tidigare år kommer att medräknas.

I RFV:s allmänna råd 1986:2 rekommenderas att en jordbruksfastighet anses brukad om ersättningar för utfört arbete, försålda varor eller inkomst av egen avverkning av skog redovisas som inkomst av jordbruksfastigheten. Vidare rekommenderas att fastigheten anses brukad när egen avverkning av skog skett genom ställföreträdare.

Sammanfattning av riksförsäkringsverkets förslag

Bakgrunden till denna utredning är att reglerna om egenavgifter i vissa fall ger otillfredsställande effekter för den enskilde. Detta kan i sin tur ha betydelse för virkesutbudet inom den svenska skogsnäringen. Översynen kan ses som ett led i strävandena att förenkla och förbättra reglerna inom socialförsäkringen samtidigt som den är en åtgärd ägnad att öka virkesutbudet.

Ett problem med gällande regler är att små inkomster av eget arbete kan föranleda att avgifter i vissa fall tas ut på annars inte avgiftsbelagd intäkt, exempelvis av rotpostförsäljning. Arbetsinkomsten "smittar" de övriga intäkterna i avgiftshänseende. En liten inkomst av eget arbete kan i enskilda fall leda till att egenavgift tas ut med ett jämfört med arbetsinkomsten mångfalt högre belopp.

Ett annat problem är att exempelvis en delägare av jordbruksfastighet som överhuvudtaget inte utför eget arbete på fastigheten (en s.k. passiv brukare) i vissa fall får tillgodoräkna sig inkomsten av fastigheten som pensionsgrundande och därmed påförs pensionsanknutna egenavgifter.

Under utredningsarbetets gång har övervägts olika alternativ (kap. 6) för att lösa problemen. Svårigheter uppstår dock när ändringar skall göras i detta komplexa regelsystem. Ändringarna bör å ena sidan inte innebära att trygghetsaspekten urholkas och inte heller att socialförsäkringens finansiering försvagas genom att det principiella sambandet mellan förmåner och avgifter här bryts. Å andra sidan skall ändringarna stimulera innehavare av jordbruksfastighet att öka sin skogsavverkning och samtidigt vara administrativt hanterbara.

Utredningens förslag (kap. 7) har i huvudsak följande innebörd:

- Egenavgifter tas inte ut på inkomst av jordbruksfastighet, om sådana bruttointäkter som är hänförliga till eget arbete på jordbruksfastigheten inte överstiger ett belopp motsvarande ett halvt basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Tas inte egenavgifter ut beräknas inte pensionsgrundande inkomst.
- Intäkter som uppburits av ägare eller delägare av jordbruksfastighet, vilka inte samtidigt utfört eget arbete på fastigheten (s.k. passiva brukare), skall inte vara avgifts- och förmånsgrundande. Inte heller skall passiva rörelseidkares intäkter av rörelse vara avgifts- och förmånsgrundande.

I kostnadshänseende innebär förslaget att det allmänna får vidkännas ett inkomstbortfall i form av icke influtna egenavgifter. Avgiftsbortfallet för den första delen av förslaget beräknas till ca 30 milj. kr. per år. Cirka 50 000 jordbruk, brukade av fysiska personer, berörs av utredningens förslag i denna del.

Avgiftsbortfallet på grund av det andra delförslaget, att passiva brukares och passiva rörelseidkares intäkter av jordbruksfastighet respektive rörelse inte skall bli förmåns- och avgiftsgrundande, beräknas uppgå till ca 5 milj. kr. per år. Cirka 2 000 företag (rörelser eller jordbruk) berörs.

Inkomstbortfallet uppvägs delvis av att den mot avgifterna svarande rätten till förmåner begränsas. Vidare ökar underlaget för beräkning av skatt genom att avdraget för egenavgifter i dessa fall försvinner.

De nya reglerna bör tillämpas i samband med taxeringen år 1988 och därmed ha effekt på 1987 års inkomster.

RIKSSKATTEVERKET

1986-12-08

Riksförsäkringsverket

Översyn av reglerna om egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

I regeringens uppdrag den 26 juni 1986 till riksförsäkringsverket (RFV), att utreda vissa frågor angående egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för ägare av jordbruksfastighet har förordats att detta sker i samråd med riksskatteverket (RSV).

Med hänvisning till RFVs hemställan den 4 december 1986 om RSVs ställningstagande till den utredningsrapport som framlagts får RSV meddela följande.

I rapporten har redovisats fyra alternativ för att komma till rätta med de otillfredsställande effekter, som nuvarande regler om egenavgifter i vissa fall innebär för den enskilde.

I alternativ fyra föreslås att en jordbruksfastighet anses som brukad endast om bruttointäkten av eget arbete överstiger ett halvt basbelopp. Från administrativ synpunkt får detta alternativ anses ha klara fördelar framför övriga alternativ på grund av att inga ändringar i befintliga datarutiner behöver göras och att omarbetning av blanketter behöver göras i mycket begränsad omfattning. Även behovet av utbildning från RSVs sida kommer att vara begränsat. RSV förordar därför detta alternativ.

Alternativen ett och två innehåller ur administrativ synpunkt sådana inslag som skulle kräva ett betydande merarbete för personalen vid de lokala skattemyndigheterna. De datarutiner som används i dag och som avsevärt underlättar arbetet med fastställande av underlag för pensionsgrundande inkomst och egenavgifter skulle behöva ersättas med omfattande manuella beräkningar. Vidare skulle de problem, som också påtalas i rapporten, angående avsättning till skogskonto bli mycket svårösta.

Alternativ tre har principiella likheter med alternativ fyra. Den stora skillnaden är dock att den flexibla beloppsgränsen, som kommer att vara avgörande för när avgiftsskyldighet och rätten till sociala förmåner inträder, kan föra med sig sådana oönskade effekter som t. ex. oförutsebarhet för den skattskyldige i hans bedömning av huruvida han skall betala egenavgifter eller inte. En sådan bedömning kan ju först göras när räkenskapsåret gått till ända vilket får anses som en stor nackdel. Även ur förmånssynpunkt bör i likhet med vad som påtalas i rapporten denna regelkonstruktion inte förordas.

Enligt utredningens förslag förordas att alternativ fyra kombineras med ett förslag om att s. k. passiva brukares inkomster av jordbruksfastighet inte blir förmåns- och avgiftsgrundande. Av rapporten framgår att förslaget i princip ansluter till nu gällande regler. Hänsyn har därför inte tagits till

eventuellt kommande lagstiftning på området, som skulle kunna bli en följd av förslagen i betänkandena "Staketmetoden" (SOU 1984:70) och "Breddat underlag för produktionsfaktorskatter" (Ds Fi 1983:21).

Syftet med utredningens förslag är att utarbeta förslag till en lösning som undanröjer de mest påtagliga nackdelarna med gällande regler, att undanta s. k. passiva delägare från avgiftsskyldighet, att i någon mån minska de avverkningshämmande effekterna för virkesförsörjningen, att dessa förslag för RSVs del inte föranleder några datarutiner samt att förslaget i övrigt inte heller medför några omfattande förändringar av blanketter etc. Mot bakgrund av ovannämnda syften har RSV inget att erinra mot det i rapporten redovisade utredningsförslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad generaldirektör. Vid den slutliga handläggningen har närvarit skattedirektören Lars Malmberg och avdelningsdirektören Ewa Pettersson samt byrådirektör Lars Åhs, föredragande.

Lennart Nilsson

Lars Åhs

Socialdepartementet
Jakobsg. 26
103 33 STOCKHOLM

Vi har beretts tillfälle att medverka i RFVs utredning angående egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för ägare av jordbruksfastighet.

Uppgiften har varit att utreda möjligheten att via egenavgifter stimulera skogsavverkningen.

Samråd har under arbetets gång skett med Sveriges Skogsägares Riksförbund och SHIO-Familjeföretagen.

LRF delar i allt väsentligt utredningens förslag:

”Med hänvisning till vad som framförts i de föregående avsnitten förordas att alternativ IV, i kombination med förslaget om att passiva brukares inkomster av jordbruksfastighet och intäkter av passivt bedriven rörelse inte blir förmåns- och avgiftsgrundande, läggs till grund för ny reglering för uttag av egenavgiften.

Förslagets innebörd är följande:

– En jordbruksfastighet anses brukad i socialförsäkringslagstiftningens mening endast om bruttointäkten av eget arbete överstiger hälften av basbeloppet.

– Det basbelopp som läggs till grund för bedömningen är det som gäller vid ingången av kalenderåret närmast före taxeringsåret.

– Om räkenskapsåret inte omfattar tolv månader, proportioneras beloppsgränsen i förhållande till räkenskapsårets längd. Proportioneringen görs med en tolfedel av beloppsgränsen för varje påbörjad kalendermånad av räkenskapsåret.

– Egenavgifter tas inte ut på inkomst av jordbruksfastighet, om de bruttointäkter som är hänförliga till eget arbete på jordbruksfastigheten inte överstiger ett belopp motsvarande ett halvt basbelopp.

– Med bruttointäkt avses intäkter av reell försäljning före bokslutsdispositioner.

– Intäkter som uppburits av ägare eller delägare eller därmed jämställd innehavare av jordbruksfastighet, vilka inte samtidigt utfört aktivt arbete på fastigheten (s.k. passiva brukare), skall inte vara avgifts- och förmånsgrundande.

– Intäkter av rörelse skall inte vara avgifts- och förmånsgrundande för den ägare eller delägare som inte utfört aktivt arbete i rörelsen (s.k. passivt bedriven rörelse).

– De inkomster som undantas från avgiftsplikt kommer inte att ingå i underlaget för beräkning av tilläggspension (ATP). I fråga om sjukpenning- och arbetsskadeförsäkringarna görs dock ingen motsvarande begränsning.”

Den föreslagna beloppsgränsen mellan brukande och icke brukande borde enligt vår mening gå vid ett basbelopp, men då en sådan höjning skulle medföra alltför stora kostnader för staten tillstyrker LRF förslaget.

Den stora betydelse de föreslagna ändringarna kommer att få för ökad virkesavverkning gör att det är nödvändigt att de nya reglerna införs omgående så att de kommer att gälla från och med årsskiftet 1986/87.

Stockholm den 8 december 1986

Ulla Backman
LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND
Näringspol. avd.

Staffan Seth
LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND
Skattebyrån

Riksförsäkringsverket
Per Knutsgård
103 51 Stockholm

Översyn av reglerna om egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

Sammanfattning och hemställan

SHIO-Familjeföretagen är positiv till förslagen om ändringar i avgiftssystemet som syftar till att trygga virkesutbudet i skogsnäringen. Organisationen vill dock framhålla att de problem i avgiftssystemet som det nu i begränsad omfattning föreslås en lösning på är likartade även för rörelseidkare. Organisationen hemställer att riksförsäkringsverket låter detta komma till klart uttryck i missivskrivelsen till socialdepartementet.

Synpunkter på översynen

De problem som behandlats i utredningen har gällt en del orimligheter i egenavgiftssystemet som drabbar vissa ägare av jordbruksfastigheter och som motverkar en önskad utökning av skogsavverkningen.

De uppmärksammade problemen är dock inte begränsade till enbart inkomst av jordbruksfastighet. Jordbrukare och företagare med inkomst av rörelse har i de flesta avseenden en likartad situation i fråga om socialavgifterna.

Detta kan illustreras med ett exempel ur verkligheten.

En person skulle återföra stora belopp från ett uppfinnarkonto. Samtidigt ville han överlåta sin rörelse. I rörelsen fanns endast vissa royaltyintäkter. Han hade inget intresse av att göra någon vinst på överlåtelsen. Rörelsen överläts därför för den symboliska summan 1 kr. Personen i fråga hade genom ett förhandsbesked förväntat sig om att det inte skulle få några oförutsedda skattekonsekvenser för honom att överlåta rörelsen praktiskt taget vederlagsfritt.

I och med intäkten på 1 kr. ansågs emellertid rörelsen bedriven och hela det återförda beloppet från uppfinnarkontot blev avgiftsgrundande för egenavgifter. Det rörde sig i exemplet om miljonbelopp. Denna konsekvens hade kunnat undvikas om rörelsen hade överlåtits gratis.

Problemet att små inkomster i förvärvskällan i vissa fall kan föranleda att avgifter tas ut på en annan inte avgiftsbelagd intäkt är således inte begränsat till enbart inkomst av jordbruksfastighet. Även i rörelse finns det en rad inkomster som inte är förmånsgrundande och därför inte heller avgifts-

grundande. Det gäller inkomster som har influtit från en rörelse som den skattskyldige formellt sett inte har bedrivit. SHIO-Familjeföretagen hänvisar till den genomgång av sådana inkomster som har gjorts i utredningen "Breddat underlag för produktionsfaktorskatter", Ds Fi 1983:21, s 64-65.

Även om SHIO-Familjeföretagen inte motsätter sig den lagändring som RFV föreslår, anser dock organisationen att det är ändamålsenligt att låta även rörelse innefattas i den basbeloppsanknytna definitionen av när förvärvskällan skall anses brukad/bedriven. Att låta den föreslagna ändringen i lagen om allmän försäkring och lagen om socialavgifter omfatta även rörelse torde inte medföra några lagtekniska svårigheter.

Organisationen är beredd att i en fortsatt översyn av egenavgiftssystemet. En sådan översyn bör förutom de här omtalade problemen, även omfatta den ibland stötande misstämningen mellan avgifter och förmåner. Likaså bör de speciella problemen som rör egenföretagares/jordbrukares sjukpenning uppmärksammas.

Stockholm som ovan
SHIO-FAMILJEFÖRETAGEN
Utredningsavdelningen

Anders Åberg

Magnus Hagevi

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

3 §²

Med *inkomst av annat förvärvsarbete* avses

- a) inkomst av här i riket bedriven rörelse;
- b) inkomst av här belägen jordbruksfastighet, som brukas av den försäkrade;
- c) ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller naturaförmåner i form av kost, bostad eller bil; samt
- d) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för inkomst som ovan nämnts;

allt i den mån inkomsten inte enligt 2 § är att hänföra till inkomst av anställning.

Till inkomst som avses i första stycket a) och b) räknas även sådan inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet, som enligt punkt 13 av anvisningarna till 32 § eller anvisningarna till 52 § kommunalskattelagen (1928:370) taxeras hos försäkrad, om den försäkrade varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning.

Har inkomst som avses i första stycket a) eller b) inte uppgått till 1 000 kronor för år, tas den inte i beräkning. Ej heller tas sådan ersättning som avses i första stycket c) i beräkning, om ersättningen från den, för vilken arbetet utförts, under året inte uppgått till 1 000 kronor.

En här belägen jordbruksfastighet skall anses brukad av den försäkrade endast om intäkterna av egenverksamhet på fastigheten överstiger 15 000 kr.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas första gången i fråga om pensionsgrundande inkomst för år 1987.

2. Äldre föreskrifter tillämpas dock vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst för år 1987 för den som gör framställning om det i sin allmänna självdeklaration vid 1988 års taxering.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1984:671.

Lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

5 §¹

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall bortses från ersättning för arbete för någon annans räkning, om ersättningen från denne under året inte uppgått till 1 000 kronor. Vad nu sagts gäller dock inte om ersättningen utgör inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet.

Vid bestämmande av underlaget för avgift enligt 1 § 1 och 5–7 skall bortses från inkomst av här belägen jordbruksfastighet, om fastigheten på grund av bestämmelsen i 11 kap. 3 § fjärde stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring inte är att anse som brukad av den försäkrade.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall vidare bortses från inkomst som avses i 11 kap. 3 § första stycket d) lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget skall vidare bortses från inkomst som avses i 11 kap. 3 § första stycket d) lagen om allmän försäkring.

Vid beräkningen av inkomst av annat förvärvsarbete gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 11 kap. 4 § lagen om allmän försäkring.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988 och tillämpas första gången i fråga om egenavgifter som beräknas på grundval av 1988 års taxering.

2. Äldre föreskrifter tillämpas dock i fråga om egenavgifter för år 1987 för den som i sin allmänna självdeklaration vid 1988 års taxering har framställt begäran enligt punkt 2 ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1987:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

¹ Senaste lydelse 1984:670.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1987-04-02

Närvarande: f. d. justitierådet Hesser, regeringsrådet Voss, justitierådet Broomé.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1987 har regeringen på hemställan av statsrådet Sigurdsen beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1981: 691) om socialavgifter.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av regeringsrättssekreteraren Birgitta Ganting.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

11 kap.

3 §

Remissförslaget innebär att brukandebegreppet i paragrafens första stycke b) avgränsas till de fall då egenverksamhet på fastigheten överstiger 15 000 kronor.

Uttrycket egenverksamhet är en nyhet som lagteknisk term och någon definition har inte föreslagits. I specialmotiveringen ges emellertid, med hänvisning till självdeklarationens jordbruksbilaga, exempel på vad som skall förstås med egenverksamhet. Uttrycket bör kunna godtas också i lagtexten.

Den föreslagna avgränsningen av brukandebegreppet skall ses mot bakgrund av rådande praxis, som kan leda till att även blygsamma intäkter av en fastighetsägarers egenverksamhet kan dra med sig att stora intäkter av exempelvis arrende eller rotpostförsäljning (som inte anses som egenverksamhet) blir förmåns- och avgiftsgrundande, den s. k. smittoeffekten. Avsikten med förslaget är att denna effekt inte skall inträda när intäkterna av egenverksamheten är högst 15 000 kronor. Om fastigheten har flera delägare, kan beloppsgränsen komma att tillämpas för brukningsenheten, vilket innebär att fastigheten anses brukad av ägarna om de sammanlagda intäkterna av deras egenverksamhet överstiger 15 000 kronor. Förslaget avser dock inte att ta ställning till frågan hur brukandebegreppet skall ses i förhållande till en passiv delägare. Departementschefen uttalar att denna fråga inte bör regleras i detta sammanhang.

Lagrådet vill ifrågasätta om inte den föreslagna lagtexten till fjärde stycket, särskilt uttrycket "intäkterna av egenverksamhet på fastigheten", kan leda till en tillämpning som inte varit avsedd. Den skulle kunna läsas t. ex. så att en passiv delägare alltid skall anses ha brukat fastigheten så snart de aktiva delägarnas egenverksamhet överstiger 15 000 kronor. Inte heller kan den misstolkningen uteslutas att all egenverksamhet, alltså även

en arrendators, skall beaktas vid bedömningen om en ägare skall anses ha brukat fastigheten. Prop. 1986/87: 140

För att undvika misstolkningar av detta slag bör man utforma lagtexten på ett något annorlunda sätt. Den bör förslagsvis innehålla att en jordbruksfastighet inte skall anses brukad av en försäkrad som har del i intäkter av egenverksamhet på fastigheten, om dessa intäkter sammanlagt uppgår till högst 15 000 kronor.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 1987

Närvarande: statsrådet Leijon, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsrådet Lindqvist

Proposition med förslag till nya regler för uttag av egenavgifter och för pensionsgrundande inkomst för jordbrukare

1 Anmälan av lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande (beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 19 mars 1987) över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Lagrådet har ifrågasatt om inte utformningen av lagtexten i lagförslag 1 skulle kunna leda till en annan tillämpning än som är avsedd. För att undvika misstolkning har lagrådet förordat att lagtexten utformas på ett något annorlunda sätt än i lagrådsremissen.

Som jag framhöll i remissprotokollet och som lagrådet noterat är det inte avsikten att i förevarande sammanhang införa någon nyordning i fråga om brukandebegreppet med sikte på s. k. passiva delägare av jordbruksfastighet. Jag ser det som angeläget att oklarhet härom inte uppstår till följd av den undantagsreglering som föreslås beträffande smärre intäkter av egenverksamhet. Enligt min mening kommer förslagets innebörd till bättre uttryck om lagtexten utformas med ledning av vad lagrådet förordat. Jag föreslår därför att lagförslag 1 ges en i förhållande till lagrådsremissen något ändrad utformning.

2 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

3 Beslut

Prop. 1986/87:140

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

	<i>Sid.</i>
Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 1987 ...	4
1 Inledning	4
2 Allmän motivering	4
2.1 Behovet av ändrade regler	4
2.2 Avgiftsgrundande inkomst av jordbruksfastighet	8
2.3 Inverkan i förmånshänseende	11
2.4 Ikraftträdandet m.m.	13
3 Administrativa effekter m.m.	13
4 Upprättade lagförslag	14
5 Specialmotivering	15
5.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	15
5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter	15
6 Hemställan	16
7 Beslut	16
<i>Bilaga 1</i> Nuvarande regler beträffande egenavgifter och pensionsgrundande inkomst för jordbrukare	17
<i>Bilaga 2</i> Sammanfattning av riksförsäkringsverkets förslag	20
<i>Bilaga 3</i> Samrådsyttranden och skrivelse	22
<i>Bilaga 4</i> Lagrådsremissens lagförslag	28
Utdrag ur lagrådets protokoll den 2 april 1987	30
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 april 1987	32